
DITA-TOOLS VAN A TOT Z

door Wim Hooghwinkel,
wim@idtp.eu

Omdat ik veel vragen krijg over DITA, ben ik gaan zoeken naar informatie die geschikt is om met mijn klanten te delen. Op het internet, of via internet, is veel te vinden over XML en de diverse toepassingen voor publiceren, zoals DITA. Veel informatie is echter behoorlijk technisch en bovendien in het Engels. Voor de wat minder online georiënteerde gebruiker is dit vaak niet echt toegankelijk, omdat het is geschreven vanuit het perspectief van ontwikkelaars en niet van eindgebruikers. Wat ik heb gemerkt, is dat het voor veel Nederlandse bedrijven en documentatieafdelingen moeilijk is om die informatie helder te krijgen. Internationaal georiënteerde ondernemingen hebben er wellicht minder moeite mee, maar er zijn nog steeds veel bedrijven die opereren op de Nederlandse markt en Nederlands als voertaal gebruiken, en die ook behoefte hebben aan kennis over de nieuwste ontwikkelingen.

Ik ben daarom begonnen om een aantal artikelen te vertalen naar het Nederlands en die aan mijn klanten te geven. Uiteindelijk is het voor mijzelf ook een interessante studie geworden om het beeld van wat DITA is en kan betekenen helder te krijgen. Ik publiceer de vertalingen (overigens met hartelijke toestemming van de auteurs) op mijn website (<http://www.idtp.eu/>). Het leek me ook een goed idee dit te delen met de XML-gemeenschap en te plaatsen in <ELEMENT. Hieronder een van de artikelen, een stuk dat de beschikbare DITA-tools beschrijft. Het oorspronkelijke artikel van Bob Doyle verscheen in april 2008 in *DITA issue of STC Intercom*, het orgaan van STC, de *Society for Technical Communication* (<http://www.stc.org>). De ontwikkelingen gaan snel, dus het kan zijn dat sommige informatie al weer achterhaald is. Ik heb ook de vrijheid genomen om, waar van toepassing, informatie toe te voegen.

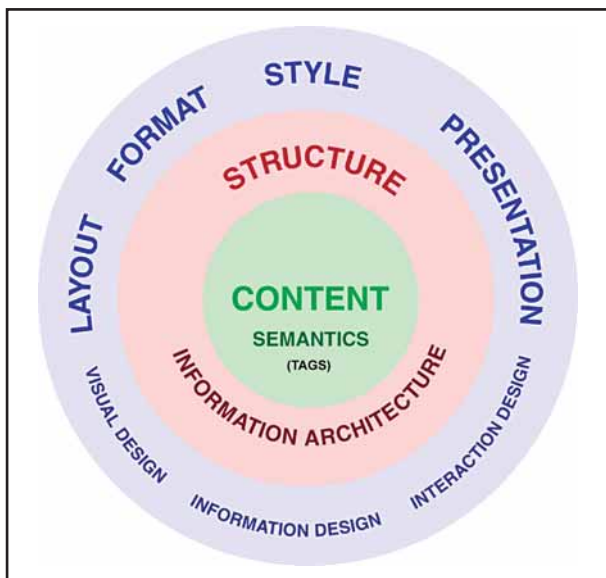
Dita-tools van A tot Z

In een artikel over contentmanagement (*Intercom*, maart 2007) schreef Bob Boiko (auteur van onder

andere de *Content Management Bible*): “...de kennis van *single sourcing*, de kennis van gestructureerd schrijven, en de terminologie en wijsheid van DITA blijven grotendeels onbekend en ongebruikt buiten de afdelingen technische documentatie van grote ondernemingen ...”

Boiko roept technisch schrijvers op om van zich te laten horen en de plek op te eisen waar ze recht op hebben gezien de toegevoegde waarde aan de economie. DITA, met op topics gebaseerd gestructureerd schrijven, gaat niet alleen over betere documentatie. Het gaat over informatieproducten die van belang zijn voor de hele onderneming en die geschreven zijn vanuit kennis over de doelgroepen. De informatie kan vrijwel direct gebruikt worden om via diverse kanalen te verspreiden en is uitermate geschikt voor internationalisatie met behulp van vertalingen. Volgens Boiko moet je als schrijver de omslag maken van “het maken van documentatie naar het leveren van informatieproducten die de onderneming vooruit helpen”. Om dit te bereiken, zul je bekend moeten zijn met de beschikbare hulpmiddelen (“tools”) voor gestruc-

tureerd schrijven. Deze manier van werken brengt een verschuiving teweeg, niet alleen nu binnen de technische documentatie, maar straks ook binnen alle “corporate” uitingen, van marketing tot interne communicatie. Of het nu gaat om het in de markt zetten van een nieuw product of om het inwerken van medewerkers, er bestaat een groeiende behoefte aan goede, kwalitatief juiste informatie. Hier ligt een belangrijke uitdaging voor technisch schrijvers. Stap over de grenzen van de Docs!

Figuur 1: De drie lagen van XML: het hart met de inhoud in betekenisvolle markeringen (XML), de structuur of het inhoudsmodel (XSD of DTD) en de presentatielaag met stylesheets (XSLT).

Wat is DITA?

Het basisidee van DITA (*Darwin Information Typing Architecture*) is dat informatie kan worden opgedeeld in betekenisvolle onderwerpen – de *topics*. Een topic of onderwerp is een verzameling informatie die voldoende betekenis heeft om een op zich zelf staand informatieobject te kunnen zijn. Topics worden samengevoegd tot documenten door gebruik te maken van “maps”: hiërarchisch georganiseerde lijsten, bestaande uit verwijzingen (koppelingen) naar topics. De map-documenten noemen we *ditamaps*, de verwijzingen heten *topicrefs*.

Stel je een informatieproduct voor, samengesteld uit een verzameling enkelvoudige, unieke onderwerpen (*single-source components*). Samenstelling kan voorwaardelijk zijn, dat wil zeggen: gebaseerd op eigenschappen of metadata die aan de onderdelen zijn toegekend. Er kan bijvoorbeeld een doelgroepeigenschap zijn gedefinieerd als “beginners” of “gevorderden”, op basis waarvan de onderwerpen zijn gefilterd. Deze eigenschappen kunnen op ieder niveau worden toegekend, ook binnen een topic.

Belangrijker is nog dat aan een topic een uniek identificatiekenmerk gegeven kan worden (*unique ID*),

wat hergebruik binnen andere topics mogelijk maakt. Ieder ander topic kan verwijzen naar dit ID middels een *conref* (contentverwijzing). Op de plek van de *conref* wordt dan de inhoud van het hergebruikobject opgenomen.

Een tweede basisidee van DITA is het typeren van informatie (*information typing*). Dit wil zeggen dat topics geclassificeerd (in Engelse teksten meestal aangeduid als *specialized*) kunnen worden als specifieke informatietypes: bijvoorbeeld als type instructie of taak (*task*) of als ondersteunende types uitleg (*concept*) en verwijzing (*reference*). Nieuwe inzichten in de opzet van documentatie, ook wel bekend als “*minimalism*”, waarop DITA voortborduurt hebben onder meer geleid tot de typering van het onderwerp “taak” (*task*). In deze zienswijze is documentatie niet meer per se het boek waarin alle informatie van voor naar achter beschreven wordt als lineair verhaal van inleiding tot conclusie. Informatie wordt nu veel eerder gepresenteerd in kleinere informatieobjecten die specifieke vragen beantwoorden, zoals “hoe kan ik...” of “wat is...”.

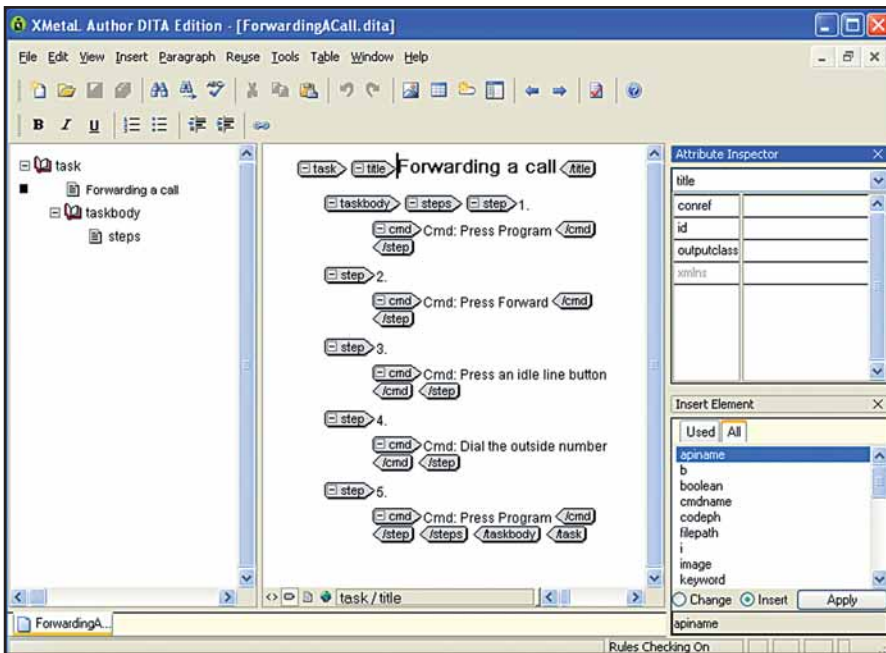
Een DITA-*task* geeft antwoord op de “hoe...”-vraag in de vorm van een aantal stappen met bijbehorend resultaat om je door de taak heen te leiden. Het DITA-*concept* geeft uitleg over het proces en verklaart de stappen van de taak. De DITA-*reference* wordt gebruikt om achtergrondgegevens of specifieke kennis over de taak te verzamelen en bevat bijvoorbeeld verwijzingen naar andere informatiebronnen.

Documentatie die volgens het *minimalism*-principe is gemaakt, geeft de gebruiker precies die informatie die op dat moment nodig is om een bepaalde taak uit te voeren. Het gaat ervan uit dat er al basiskennis aanwezig is en dat de gebruiker slim genoeg is om zelf verder te zoeken als meer informatie nodig mocht zijn. Het is vooral geschikt voor hedendaagse online Help- en informatiesystemen en sluit aan bij de wens van gebruikers om snel antwoorden te vinden.

Informatietypering en *minimalism* resulteren in informatie die beknopt, helder en eenduidig blijft. Als bijkomend voordeel voor internationaal opererende bedrijven worden bij hergebruik van topics de kosten van vertalen aanmerkelijk lager. Informatietypering in combinatie met voorwaardelijke (*conditional*) kenmerken maakt het mogelijk om één bron naar meerdere kanalen te publiceren – naar HTML (voor webtoepassingen), naar PDF (voor het maken van afdrucken), naar online Help of naar andere informatiedragers zoals mobiele telefoons of spraakgestuurde apparaten, en dat in meerdere talen.

DITA-tools

De diverse *tools* kunnen DITA-ondersteuning bieden voor schrijven, beheren (contentbeheer- en vertaalbeheersystemen) of uitvoeren (publiceren) en combinaties daarvan. De betere DITA-*tools* voor technisch schrijvers maken gebruik van de DITA-standaard

Figuur 3: XMetaL: Weergave met tags zichtbaar; ieder element is "ingepakt" in een betekenisvolle DITA-tag. Dit kan naar keuze worden aan- of uitgezet. Let ook op het pad naar het geselecteerde component aan de onderkant van het scherm en de attributenlijst.

worden, zodat de gebruiker daaruit kan kiezen bij het invoegen van een nieuw element (bijvoorbeeld een nieuwe sectie in een DITA-topic, of een stap in een DITA-task). Dit kan een apart scherm zijn of een los palet, het kan als keuzemenu opkomen tijdens het typen van een tag, of door het klikken met de rechtermuisknop op het invoegpunt.

- **Weergave met markeringen (tags-on):** Optionele weergave van de open- en sluitmarkeringen van de elementen kan soms handig zijn, zeker in de leerfase, wanneer de schrijver zich DITA en de bijbehorende elementen nog eigen moet maken.

- **Structuurweergave (boomstructuur):** Hier worden de elementen in een grafisch weergegeven vertakkingschema neerzet, waarbij elementen als knooppunten kunnen worden geopend of gesloten. De elementen kunnen worden verslept naar een andere plek in de structuur en de weergave past zich aan aan veranderingen die in de hoofdweergave (lay-outweergave) worden ingevoerd.

- **Bewerken ditamaps in grafische weergave:** Werken met de topic-verwijzingen in hun grafisch weergegeven hiërarchische structuur, waarbij de XML-code op de achtergrond blijft.

- **Voorbeeldweergave:** Sommige editors kunnen op basis van de stylesheets

een voorbeeldweergave van het XML-document genereren.

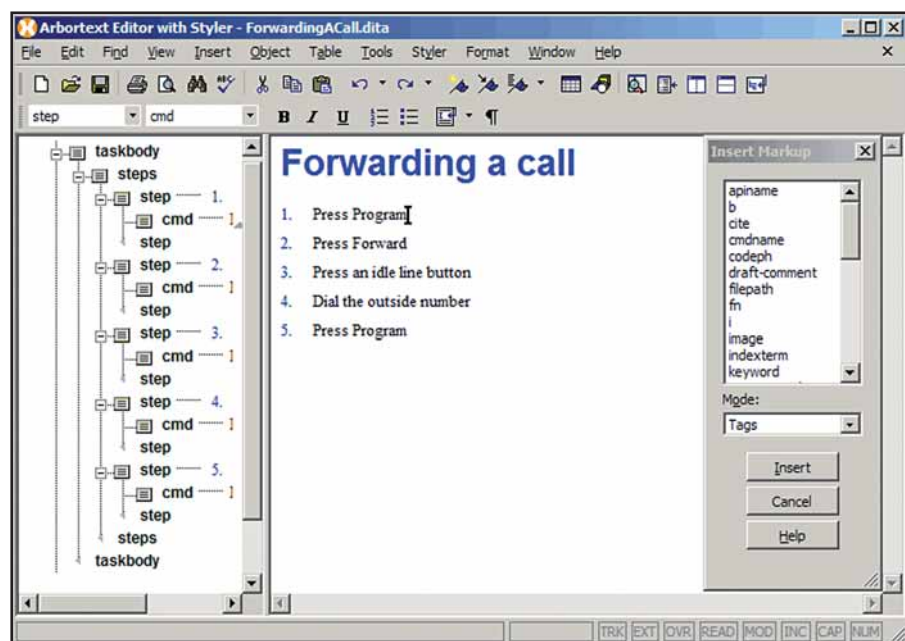
- **Drag and drop (slepen en neerzetten):** In de betere editors is het mogelijk om structuurelementen te selecteren en vervolgens naar een andere locatie te "slepen". Ter bescherming van de structuur werkt dit alleen wanneer de doellocatie valide is.

- **Spellingcontrole:** Deze functionaliteit kan variëren van simpele controle op basis van een aanpasbare woordenlijst tot dynamische tekst- en grammaticaconrole met automatisch aanvullen die ervoor zorgt dat schrijvers gebruikmaken van de door de organisatie voorgeschreven stijl en terminologie.

- **Ondersteuning vreemde**

talen: Voor een goede samenwerking met vertaalssoftware is Unicode-ondersteuning noodzakelijk. Bij sommige programma's is een vertaalgeheugen ingebouwd (*TM* – Translation Memory) en een terminologiedatabase of *Termbase (TB)*. Alle DITA-tools ondersteunen de nieuwe XML-standaarden voor vertaal- en terminologiebeheerssoftware (TMX en TBX) en kunnen via de X-LIFF-standaard (*XML Language Interchange File Format*) bestanden importeren en exporteren.

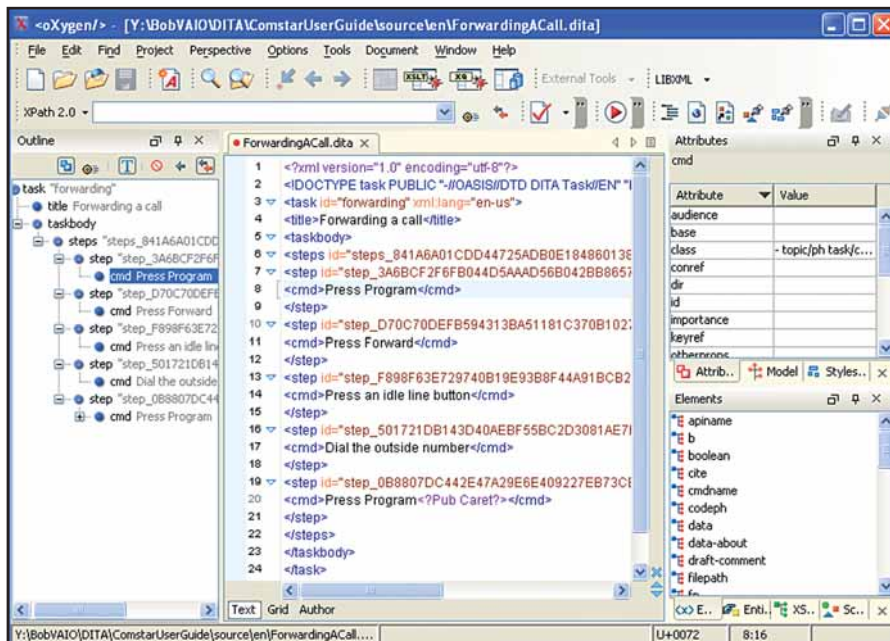
- **Ondersteuning Open Toolkit (OT):** De pakketten die gebruikmaken van de *open source DITA OT* worden

Figuur 4: Arbortext: Hier is de tagweergave uitgezet. Het structuurweergavescherm links laat het actieve element zien. Met slepen en neerzetten kan het element worden verplaatst om de stappen anders te ordenen.

steeds belangrijker naarmate de DITA-gemeenschap meer onderdelen toevoegt aan de Open Toolkit. Een tekstverwerker zonder integratie van de OT zal, om te kunnen publiceren, gebruik moeten maken van aanvullende software.

- **Beheer van onderdelen voor hergebruik en automatisering:** De mogelijkheid om elementen binnen DITA-topics automatisch een ID te geven (identificatiemarkering) voor gebruik in een DITA-conref. De elementen zijn vervolgens zichtbaar en kunnen beheerd worden in bijvoorbeeld het CMS of binnen het bestandssysteem.

Figuur 5: oXygen: Deze afbeelding toont de XML-bewerkingsweergave. oXygen kan ook opmaak weergeven zoals in Arbortext, maar voor wie graag rechtstreeks in de XML werkt, is deze bewerkingsweergave uitermate geschikt (ook in Arbortext, DITA Storm en XMetal). Let op het attributenvenster.

DITA-editors als desktopapplicaties

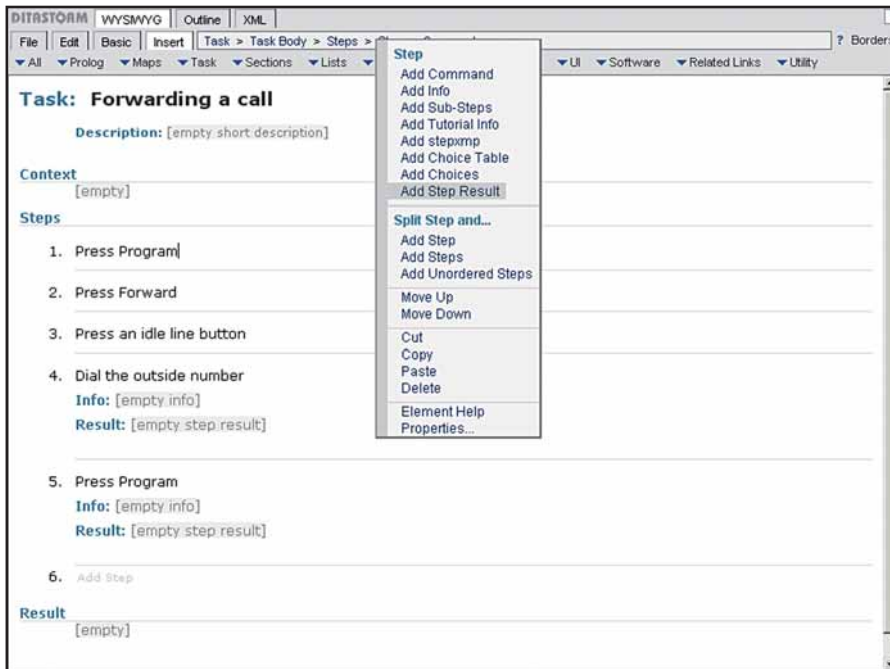
- **Adobe FrameMaker 8** (<http://www.adobe.com/products/frameMaker/>): De *Technical Communication Suite (TCS)*, waarin FrameMaker is geïntegreerd met RoboHelp 7, Captivate 3 en Acrobat 8, maakt van FrameMaker een volwaardige DITA-publicatieoplossing (met of zonder de DITA OT) – van schrijfssoftware tot tool voor de uitvoer van “high-resolution” PDF-bestanden. Met *FrameMaker 8* krijgt de DITA-auteur toegang tot de volledige functionaliteit van FrameMaker’s opmaak- en publicatietools, zoals het maken van automatische inhoudsopgaven, lijsten van afbeeldingen of tabellen, en indexen. Daarbovenop komt een volledig controleerbare uitvoer naar PDF. Met *FrameMaker 8* geeft Adobe aan dat dit inmiddels twintig jaar oude pakket nog steeds een serieuze positie heeft en onderhouden zal blijven worden naast InDesign. (NB: TCS2 met *FrameMaker 9* is inmiddels in de testfase en zal nog meer gebruiksgemak en functionaliteit gaan bieden.)
- **JustSystems XMetal Author Enterprise 5** (<http://na.justsystems.com/content-xmetal-author/>): XMetal was de eerste met integratie van de *DITA Open Toolkit* als publicatieoplossing. De software veroverde snel een groot marktaandeel bij technisch schrijvers die met DITA gingen werken. Andere partijen maakten een koppeling met *FrameMaker* om gebruik te kunnen maken van diens hoge kwaliteit PDF-uitvoer. Inmiddels heeft XMetal de *RenderX XEP*-publicatiesoftware ingebouwd. XMetal kan aansluiten op de publicatie-uitvoer van bijna alle bekende XML-contentmanagementsystemen.
- **PTC Arbortext (voorheen Epic) Editor** was net als *FrameMaker* jarenlang toonaangevend als tool voor gestructureerd schrijven, begonnen met

SGML en DocBook, en nu voor XML en DITA. Het wordt ondersteund door de belangrijkste contentmanagementsystemen en niet enkel de systemen gebaseerd op DITA. Schrijvers in een CMS-workflow moeten vaak schakelen tussen de editor en het CMS. Arbortext Editor sluit naadloos aan bij de industriestandaard Arbortext Content Manager (PTC CMS gebaseerd op het Windchill CMS) en de Arbortext-publicatie-engine; samen vormen ze een zeer veelzijdige publicatiemachine.

- **SyncRO Soft <oXygen/>** – de naam lijkt op een XML-tag – is een krachtige XML-editor met uitstekende ondersteuning voor DITA, inclusief de ingebouwde DITA OT. De opmaakweergave is wat minder, maar voor technisch georiënteerde schrijvers is dat geen probleem.
- **Syntaxt Serna** (<http://www.syntaxt.com/>) is een zeer betaalbare multi-platform-editor met een uitstekende WYSIWYG-weergave van de content. Op basis van XSLT-transformaties wordt een browserweergave gegenereerd die zeer dicht in de buurt komt van de uiteindelijke uitvoer.
- **XMLmind XML Editor** (<http://www.xmlmind.com/>), of XXE, is een multi-platform-editor die gratis wordt aangeboden voor persoonlijk gebruik. Daarmee is deze editor uitstekend geschikt voor diegenen die gaan beginnen met DITA.

DITA-editors voor gebruik met een browser (web based editors)

- **DITA Storm** (<http://www.inmediusdita.com/>) is een laagdrempelige editor, geprogrammeerd in Java. De editor werkt op elke pc waarop Internet Explorer of Firefox is geïnstalleerd; ieder besturingssysteem is geschikt. DITA Storm maakt gebruik van een intel-

Figuur 6: DITA Storm. Let op de opmerkingen in de tekst over missende elementen “short description”, “info”, “step results” en “task result”. Het pad van het actieve element is te zien boven aan het scherm.

ligente XSL-processor om de weergave te maken waarin gewerkt kan worden. Er is een “ditamap-editor”, mogelijkheden voor structuurweergave en de optie om rechtstreeks in de XML te werken.

- **JustSystems XMAX** (<http://na.justsystems.com/content-xmetal>) is een DOT.net-gebaseerde ActiveX-control. De editor is geïntegreerd in diverse DITA-contentmanagementsystemen (Bluestream, IXIASOFT). XMAX-gebruikers kunnen door middel van slepen & neerzetten content en multimedia-elementen (zoals Flash of afbeeldingen) in een document plaatsen. Ook kunnen ze samenwerken bij het redigeren en accorderen van documenten.
- **Xopus** (<http://xopus.com/>) is een Nederlandse universele XML-editor, dus niet speciaal gericht op DITA. Xopus is onder meer geïntegreerd met het webgebaseerde CMS DocZone.com. Xopus is een zeer gebruiksvriendelijke editor, die goed aan te passen is door gebruik te maken van stylesheets (zowel XSLT als CSS) en op die manier geschikt gemaakt kan worden voor gebruik met de DITA-schema's en eigen opmaak.

Word als DITA-editor

- **Information Mapping ContentMapper** (<http://www.infomap.com/>): Op basis van veertig jaar ervaring in het begeleiden van auteurs en gestructureerd schrijven heeft Information Mapping Microsoft Word zodanig aan weten te passen dat er “onder water” valide DITA wordt geproduceerd. Keuzemenu's worden contextgevoelig en steunen de auteur op die manier bij het maken van valide DITA-topics, terwijl deze gebruik kan blijven maken van zijn vertrouwde schrijfgereedschap.

- **In.vision DITA Studio** (<http://www.invisionresearch.com/>) is gebaseerd op de DITA OT. De Xpress Author for Word, een aanpassing op Microsoft Word, dwingt valide DITA-structuur af. DITA Studio is geïntegreerd in Documentum, Open Text, Astoria, Vasant, Mark Logic, Trisoft, en SharePoint.

DITA-contentmanagementsystemen

Hieronder volgt een kort overzicht van de belangrijkste contentmanagementsystemen die specifieke ondersteuning bieden voor DITA-uitvoer. Het is van belang dat ook technisch schrijvers op de hoogte zijn van deze systemen, omdat het zeer waarschijnlijk is dat

deze gebruikt worden om de DITA-kopij te bewaren en te publiceren naar de diverse uitvoerformaten. De kosten voor een DITA-contentmanagementsysteem lopen uiteen van een paar honderd euro tot enkele duizenden of honderdduizenden euro's. Veel systemen kunnen tegenwoordig ook op maandbasis worden gehuurd voor slechts een paar honderd euro per maand, en dat zonder langlopend contract (verhuur van software is ook bekend onder de term *SaaS*, ofwel *software-as-a-service*).

- **Astoria On Demand** (<http://www.astoriasoftware.com/>) voor het bouwen, beheren en samenstellen van dynamische, meertalige DITA-uitvoer uit toonaangevende DITA-editors zoals *Arbortext*, die via internet contact maken met het Astoria-CMS. Astoria wordt aangeboden als *SaaS*.
- **Author-it** (<http://www.authorit.com/>) is indertijd opgezet voor het beheren en hergebruiken van componenten, lang voordat DITA bestond. Het is een toonaangevende tool voor het maken van Help-systemen en wordt wereldwijd veel gebruikt. De ondersteuning voor DITA is wat eigenzinnig en omstreden, maar wordt door de vele gebruikers die gewend zijn met Author-it te werken, gezien als een eenvoudige manier om over te schakelen op DITA.
- **Bluestream XDocs** (<http://www.bluestream.com/>) is een voordelig CMS, gericht op organisaties met weinig budget. Er kunnen diverse editors worden aangesloten en het werkt samen met de DITA OT en een XML-database.
- **DocZone** (<http://www.doczone.com/>) was het eerste “hosted-only” (*SaaS*) XML- en *single-source-publicatiesysteem*. DocZone.com, een Nederlands initiatief, heeft naast de CMS-functionaliteit een geïntegreerd vertaalsysteem (*Translation Management System – TMS*) en een daarmee samenwerkend auteursgeheugen (vergelijkbaar met een vertaal-

geheugen), ontwikkeld in samenwerking met het Engelse XML International.

- **IXIASOFT DITA CMS Framework** (<http://www.ixiasoft.com/>) combineert een XML-database-CMS met *XMetaL*, *<oXygen/>* en *XMAX*-editor. Gebruikers profiteren van een *drag-and-drop* ditamap-editor, ondersteuning voor vertaling, en een publicatiemodule.
- **Microsoft SharePoint** (<http://www.microsoft.com/sharepoint/default.mspx>) is het onderliggende CMS voor DITA-oplossingen als Invision DITA Enterprise Suite (www.invisionresearch.com) en DITA Exchange (www.ditaexchange.com).
- **PTC Arbortext Content Manager** (<http://www.ptc.com/>), is gebaseerd op PTC *Windchill*, tegenwoordig integraal onderdeel van het PTC Dynamic Publishing System, waarin ook *Arbortext Editor* en de Arbortext-publicatiemodule zijn ingebouwd.
- **SiberLogic SiberSafe** (<http://www.siberlogic.com/>) maakt gebruik van een semantisch kennismodel, een eigen manier om componenten te kenmerken en selecteren, en steunt hierbij op een deductie-model om de betekenis van ieder component te analyseren.
- **Trisoft Infoshare** (<http://www.trisoftcms.com/en/>) heeft standaard volledige ondersteuning voor DITA, werkt samen met DITA-editors en -publicatiemodules naar keuze, en heeft ingebouwd vertaalbeheer en beheer van koppelingen (*link management*).
- **Vasont** (<http://www.vasont.com/vasont/>) geeft gebruikers toegang tot Vasont's CMS door middel van een gebruikersinterface vanuit het hoofdmenu van XML-editors zoals Arbortext, FrameMaker, XMetaL en Word, en biedt ook opties voor het beheren van vertalingen.
- **X-Hive Docato** (<http://www.x-hive.com/>) levert onder andere een DITA-startpakket, ingericht voor gebruik met DITA-schema's. Docato wordt gebruikt als onderliggend CMS door DocZone.
- **XyEnterprise Contenta** (<http://www.xyenterprise.com/>) was het eerste contentmanagementsysteem gebaseerd op, en met hergebruik van, losse componenten. Het wordt voornamelijk gebruikt voor zeer grootschalige publicatieoplossingen.

DITA-publicatiesoftware

Onder "publicatiemodules" verstaan we speciale software die de DITA-topics en ditamaps inleest en zorgt voor de uitvoer naar print of web. Er zijn gratis versies (de Open Toolkit) en versies die meer dan honderd-duizend euro kosten. De kosten voor een volledig geautomatiseerde publicatieoplossing, geïntegreerd met een XML-CMS (bijvoorbeeld Astoria, Vasont, of XyEnterprise) of met geïntegreerde verwerking, opmaak en uitvoer in contentmanagementsystemen (zoals PTC Arbortext) kunnen oplopen tot miljoenen euro's, zeker als het systeem wordt ingevoerd voor duizenden gebruikers en meerdere publicatieservers.

- **Adobe FrameMaker Server** (<http://www.adobe.com/>) is een licentie om binnen een geautomat-

tiseerde publicatieomgeving gebruik te mogen maken van de FrameMaker-kern. De documentatie voor Adobe Creative Suite is een voorbeeld van wat dat kan opleveren.

- **Arbortext Publishing Engine** (<http://www.ptc.com/>), vroeger bekend als E3 (Epic EContent Engine), toen de Arbortext editor nog Epic heette, is al jaren een van de marktleiders voor gestructureerde publicaties, eerst met SGML, daarna met XML en nu met DITA.
- **DITA Open Toolkit** (<http://dita-ot.sourceforge.net>) is een gratis *open-source*-implementatie van DITA-uitvoer naar XHTML, PDF en een variëteit aan Help-formaten. De OT is geïntegreerd in veel editors (FrameMaker, *<oXygen/>*, XMetaL) en contentmanagementsystemen (Astoria, Bluestream, IXIASOFT, XyEnterprise). Wie wil beginnen met het schrijven van topics en het publiceren op basis van DITA, kan de OT vrij downloaden en installeren op de eigen computer. Als alternatief is er nu ook een online versie (*SaaS*, niet gratis) beschikbaar voor wie lid wordt van DITA Users (<http://www.ditausers.org/>).
- **Elkera XML Print** (<http://www.elkera.com>) vereenvoudigt het maken en beheren van sjablonen (*stylesheets*) in plaats van uit te gaan van voorgeprogrammeerde DITA-opmaakregels. Gebruikers met minder technische kennis kunnen paginaopmaak en stijlen voor hun DITA-opmaakregels maken en aanpassen in een MS Word-sjabloon.
- **XyEnterprise XML Professional Publisher** (<http://www.xyenterprise.com/>), of XPP, biedt standaard ondersteuning voor DITA. De publicatietechnologie van XPP was de eerste met volledige ondersteuning van bewerkingen in opmaakweergave (*WYSIWYG*).

DITA-vertaalbeheersystemen

Idiom Technologies World Server Globalization Management System (<http://www.idiominc.com/en/>): Idiom probeerde het meertalig publiceren met DITA uit bij Autodesk en daarna bij de conversie van Adobe's Creative Suite-documentatie naar DITA. Tegenwoordig richt Idiom zich volledig op zijn vertaalbeheersysteem World Server, dat naast DITA in menig CMS wordt geïntegreerd.

Het model van de toekomst: SaaS

Technisch schrijvers zijn over het algemeen goede schrijvers en mindere technici. Helaas is het installeren van de gratis DITA Open Toolkit alleen gemakkelijk te doen voor programmeurs. Daarbij komt dat wanneer de OT wordt geïnstalleerd op een laptop of desktopcomputer, deze alleen toegankelijk is voor de eigenaar daarvan. Voor veel schrijvers zou het handiger zijn om de OT te delen via een webserver. Hun productie is dan ook meteen zichtbaar op het web. Het lijkt erop dat, om redenen van flexibiliteit en schaalbaarheid, het werken met online tools via een web browser uiteindelijk het meest praktisch zal blijken te zijn. *SaaS* (*Software as a Service*) is het model is voor de toekomst.

Verder lezen

- De originele, Engelse versie van dit artikel is te vinden via <http://dita.xml.org/resource/dita-tools-from-a-to-z>. De auteur, Bob Doyle (bobdoyle@skybuilders.com), is uitgever van CMS Review en meewerkend redacteur van EContent Magazine. Hij is redactielid van de OASIS DITA-stuurgroep. In 2004 richtte hij de organisatie CM Professionals op en in 2007 DITA Users. Reacties op dit artikel kan je kwijt op <http://stcforum.org/> (viewforum.php?id=51).
- Hackos, JoAnn. *Information Development: Managing Your Documentation Projects, Portfolio, and People*. Wiley: 2006.
- Hackos, JoAnn. *Introduction to DITA, Arbortext Edition*. Comtech Services: 2007
- Hanna, Robert. *DITA Pocket Guide*. SiberLogic: 2006.
- Hargis, Gretchen, et al. *Developing Quality Technological Information: A Handbook for Writers and Editors*. 2nd Edition. IBM Press: 2004.
- Linton, Jennifer, and Kylene Bruski. *Introduction to DITA*. Comtech Services: 2006.
- van Raaphorst, Anna, and Richard H. (Dick) Johnson. *DITA Open Toolkit User Guide*. VR Communications: 2006.

- Whatley, Kay. *DITA Cookbook*. BrightPath Solutions: 2008.

Meer over DITA

- OASIS DITA Focus area (<http://dita.xml.org/>) is de officiële site van de betrokkenen bij het onderhouden en verder ontwikkelen van DITA.
- DITA Infocenter (<http://www.ditainfocenter.com/>) biedt specificaties, taalondersteuning en de OT User Guide in Help-formaat.
- DITA Users (<http://www.ditausers.org/>) en het netwerk van DITA-supportsites biedt informatie, een nieuwsbrief, een blog, een wiki en DITA-lesmateriaal. Leden krijgen een eigen online werkfolder met voorbeelddocumenten, kunnen werken met een webeditor en uitvoer maken naar HTML, PDF of Help volgens het Saas-model.
- Mailing lists: dita-users@yahoo.com en framemakerdita@yahoo.com en de discussielijst (stc-single-sourcing-l) van STC (<http://www.stc.org>).

◀ ■ ■ ■ Wim Hooghwinkel is directeur van IDTP (<http://www.idtp.eu/>).. ■ ■ ■ ▶

Tabel 1 – DITA-editors

	Adobe Framemaker 8	Information Mapping Content Mapper	Inmedius DITA Storm	In.vision DITA Studio	Justsystems XMetaL Author Enterprise 5.1	PTC Arbortext 5.3	SyncRO Soft <oXygen/> 9.1	Syntax Serna 3.5	Xopus	XMLmind XML Editor 3.6
Validatie	RT, W, OD	RT	RT	RT, W, OD	RT, W, OD	RT, W, OD	RT, OD	RT, OD	RT	RT
Elementen in context	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Weergave met markeringen	Ja	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee
Boomstructuur weergave	Ja	Ja	Nee	Word Doc Map	Ja	Ja	Ja	Ja	?	Ja
Ditamap bewerken in weergave	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja	Ja			Eigen aanpassing	Ja
Resolved document	Nee	Ja	Nee	Ja	Preview	Editable	Preview?	Preview	Ja	Preview
Slepen en neerzetten	Alleen in structuurweergave	Nee	Nee	Nee	In documentweergave	Excellent	Ja	Ja	Nee	In DITA map only
"slim" invoegen	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja (invoegen, slepen-neerzetten en Entertoets)	Ja (alleen element)	Ja	Nee	?	Ja
Beheer van hergebruik en automatisering ID's	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja (CMS nodig)	Nee	Nee	Nee	Macro's
Spellingscontrole	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Unicode	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
DITA OT	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja	Nee	Ja	Ja	Eigen aanpassing	Ja
Platform	Windows, Solaris	Windows	Browser	Windows	Windows	Windows, Solaris	All (Java)	All (C++)	All (java)	All (Java)
Kosten	\$899, Education \$319	Standalone \$305, Enterprise \$600	\$300.00	Xpress Author \$300, Studio \$800	\$1,195	\$695	Enterprise \$275, Professional \$225, Academic \$48	Enterprise \$395, Professional \$199, Personal \$89	OD	Professional \$250, Personal free

RT=real-time, W=warning, OD=on-demand, \$=USD